

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
АДМІНІСТРАТИВНА КОЛЕГІЯ ХАРКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО
ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ
РЕКОМЕНДАЦІЇ

від 11.05.2016 №91-рк/к

ПАТ «УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ»

вул. Тверська, 5, Печерський район, м. Київ,
03680

Щодо припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

За результатами розгляду заяви ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЯ ПРОКОПОВИЧА СЕРГІЯ ОЛЕКСАНДРОВИЧА (надалі – ФОП Прокопович С.О.) та ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЯ ОРЛОВА ВАСИЛЯ МИХАЙЛОВИЧА (надалі – ФОП Орлов В.М.) про порушення ПУБЛІЧНИМ АКЦІОНЕРНИМ ТОВАРИСТВОМ «УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ» (надалі – ПАТ «Укрзалізниця») законодавства про захист економічної конкуренції (надалі - Заяви) встановлено наступне.

У Заявах мова йде про відмову ПАТ «Укрзалізниця» заявникам в наданні послуг з розміщення реклами у приміщеннях Вокзалу станції Харків-Пасажирський.

ПАТ «Укрзалізниця» є юридичною особою, яка зареєстрована відділом державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців Печерського району реєстраційної служби Головного територіального управління юстиції у м. Києві 21.10.2015, номер запису: 1 070 134 0000 060039. Ідентифікаційний код – 40075815. Місцезнаходження: вул. Тверська, 5, Печерський район, м. Київ, 03680.

Згідно з витягом з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців від 30.03.2016 № 1000787429 одним з відокремлених підрозділів ПАТ «Укрзалізниця» без статусу юридичної особи є РЕГІОНАЛЬНА ФІЛІЯ «ПІВДЕННА ЗАЛІЗНИЦЯ» ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ» (надалі - РЕГІОНАЛЬНА ФІЛІЯ).

Ідентифікаційний код РЕГІОНАЛЬНОЇ ФІЛІЇ – 40081216, місцезнаходження: вул. Червоноармійська, 7, м. Харків, 61052.

Відповідно до статуту ПАТ «Укрзалізниця» предметами його діяльності є, зокрема:

- Надання послуг з перевезення пасажирів, вантажів, зокрема, небезпечних вантажів, багажу, вантажобагажу і пошти залізничним транспортом у внутрішньому та міжнародному сполученні;
- Проведення діяльності з тимчасового розміщення туристів;
- Проведення рекламної діяльності та надання пов'язаних послуг.

Отже, у розумінні абзацу дванадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ПАТ «Укрзалізниця» є суб'єктом господарювання.

Об'єктами дослідження щодо становища ПАТ «Укрзалізниця» на ринку є:

- Послуги з розміщення реклами у приміщеннях Вокзалу станції Харків-Пасажирський;

- ПАТ «Укрзалізниця» - надавач цих послуг.

Споживачами зазначених послуг є суб'єкти господарювання, які мають намір розповсюдити рекламу щодо своєї діяльності, зокрема послуг тимчасового проживання.

ПАТ «Укрзалізниця» є власником приміщень Вокзалу станції Харків-Пасажирський.

Послуга з розміщення реклами, яка надається ПАТ «Укрзалізниця» складається з надання місця в приміщеннях Вокзалу станції Харків-Пасажирський та розміщення реклами на зазначеному місці.

Розміщення реклами на території Вокзалу станції Харків – Пасажирський здійснюється на підставі листів-звернень суб'єктів господарювання та оплачених рахунків-фактур.

Товарними межами ринку є послуги з розміщення реклами у приміщеннях Вокзалу станції Харків-Пасажирський.

Враховуючи, що територіальні межі визначаються з точки зору недоцільності або неможливості їх отримання за межами приміщень Вокзалу станції Харків-Пасажирський, як це й підтверджують споживачі послуг ПАТ «Укрзалізниця», територіальними межами ринку є відповідні приміщення Вокзалу.

За інформацією ПАТ «Укрзалізниця», наданою листом від 22.04.2016 № У-2/4-3/3313-16 (вх. від 04.05.2016 № 1436), воно не зазнає значної конкуренції на ринку послуг з розміщення реклами.

Враховуючи наведене, відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ПАТ «Укрзалізниця» має ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку послуг з розміщення реклами у приміщеннях Вокзалу станції Харків-Пасажирський.

Ринки послуг тимчасового проживання в межах м. Харкова є конкурентними.

На зазначених ринках діють, зокрема:

- ПАТ «Укрзалізниця», яка має готель «Експрес» біля вокзалу станції Харків-Пасажирський за адресою: пл. Привокзальна, 1, м. Харків;
- ФОП Прокопович С.О. (місце проживання: вул. Барабашова, 38, кв. 526), який надає в оренду 3 квартири за адресою: вул. Котлова, 83, м. Харків;
- ФОП Орлов В.М. (місце проживання: просп. Людвиг Свободи, 42-а, кв. 123), який надає в оренду 2 квартири за адресою: вул. Котлова, 83, м. Харків;
- ФОП Задачін Едуард Петрович (місце проживання: вул. Блюхера, 9, кв. 92), який надає в оренду квартири в м. Харків;
- ФОП Сердюк Ірина Леонтіївна (місце проживання: вул. Радгоспна, 25, смт Бабаї, Харківська обл.), яка надає послуги «хостелу» в м. Харків;
- ФОП Канівець Віта Юріївна (місце проживання: вул. Стрижака, 9, смт Золочів, Харківська обл.), яка надає в оренду квартири в м. Харків.

Вищезазначені суб'єкти господарювання до березня 2016 року розміщували рекламу послуг тимчасового проживання у приміщеннях Вокзалу станції Харків-Пасажирський.

В січні 2016 року на нараді начальника Департаменту пасажирських перевезень далекого сполучення за участю представників цього департаменту та служб пасажирських перевезень регіональних філій обговорювались, зокрема проблемні питання вокзального господарства.

Пунктом 6.7 Протоколу зазначеної наради, затвердженому в.о. директора Департаменту з пасажирських перевезень і сервісу ПАТ «Укрзалізниця» Бреус І.Б. 14.01.2016, постановили «Контролювати та не допускати розповсюдження реклами на вокзалах альтернативних видів транспорту та конкурентних послуг» (мова оригіналу).

На виконання зазначеного пункту Протоколу суб'єктам господарювання, які надають послуги тимчасового проживання, було відмовлено у продовженні розміщення реклами. Серед таких суб'єктів господарювання: ФОП Прокопович С.О., ФОП Орлов В.М., ФОП Задачін Е.П., ФОП Сердюк І.Л., ФОП Канівець В.Ю.

Зазначені факти підтверджуються інформацією ФОП Прокоповича С.О. та ФОП Орлова В.М., які отримали в січні 2016 року листи ПАТ «Укрзалізниця» (від 22.01.2016 № ЛВОК-2-01/144 та № ЛВОК-2-01/148) наступного змісту: «... виробничий підрозділ «Вокзал станції Харків - Пасажирський» зобов'язаний не допускати розповсюдження реклами альтернативних видів транспорту та інших конкурентних послуг ПАТ «Укрзалізниця». У зв'язку з наведеним вище, Ваша рекламна компанія (послуги конкурентні готелю Експрес*), згідно затвердженої заявки, не може бути продовжена понад сплаченого терміну» (мова оригіналу).

За поясненням ПАТ «Укрзалізниця», наданим до територіального відділення листом від 22.04.2016 № У-2/4-3/3313-16 (вх. від 04.05.2016 № 1436), «підставою для внесення п. 6.7 до протокольного рішення була втрата потенційних користувачів послуг залізничного транспорту внаслідок їх переманювання конкурентами, в тому числі за рахунок реклами».

Втім, таке пояснення не може бути прийнято до уваги, оскільки заявники діють не на ринках перевезень, а на ринку тимчасового проживання. При цьому, в 2015 році за даними ПАТ «Укрзалізниця» кількість наданих послуг тимчасового проживання збільшилась на 26 %.

Крім того, відповідно до статті 17 Закону України «Про рекламу» «при погодженні розміщення внутрішньої реклами втручання у форму та зміст реклами забороняється».

Натомість, дії ПАТ «Укрзалізниця» в частині відмови у продовженні розміщення реклами суб'єктів господарювання, які надають послуги тимчасового проживання, призвели до отримання неправомірних переваг ПАТ «Укрзалізниця» у конкуренції на цьому ринку, отже, до обмеження конкуренції на ринках послуг тимчасового проживання.

Крім того, ці дії призвели до ущемлення інтересів споживачів, які втратили можливість розміщувати рекламу щодо своєї діяльності у приміщеннях Вокзалу станції Харків-Пасажирський.

Такі дії ПАТ «Укрзалізниця» були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з розміщення реклами у приміщеннях Вокзалу станції «Харків-Пасажирський».

Відсутність конкуренції на цьому ринку надає можливість ПАТ «Укрзалізниця» вчиняти дискримінаційні дії відносно інших суб'єктів господарювання.

За таких умов суб'єкти господарювання, які на ринку послуг тимчасового проживання у м. Харкові потребують спеціального правового захисту, оскільки сам ринковий механізм з адекватним рівнем конкуренції не функціонує і не може захистити їх належним чином.

Отже, дії ПАТ «Укрзалізниця», які полягають у припиненні надання послуг з розміщення реклами суб'єктам господарювання – учасникам ринків тимчасового проживання на підставі пункту 6.7 Протоколу наради начальника Департаменту пасажирських перевезень далекого сполучення, затвердженому в.о. директора Департаменту з пасажирських перевезень і сервісу 14.01.2016, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що призвели до обмеження конкуренції на ринках тимчасового проживання та ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з розміщення реклами у приміщеннях Вокзалу станції Харків-Пасажирський.

Враховуючи наведене, на підставі статті 12¹, пункту 10 частини п'ятої статті 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статей 1, 46 Закону України «Про захист

економічної конкуренції», підпункту 13 частини першої пункту 3, абзацу дванадцятого пункту 7 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає ПУБЛІЧНОМУ АКЦІОНЕРНОМУ ТОВАРИСТВУ «УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ» такі

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Припинити дії, які полягають у припиненні ПУБЛІЧНИМ АКЦІОНЕРНИМ ТОВАРИСТВОМ «УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ» надання послуг з розміщення реклами суб'єктам господарювання – учасникам ринків тимчасового проживання на підставі пункту 6.7 Протоколу наради начальника Департаменту пасажирських перевезень далекого сполучення, затвердженому в.о. директора Департаменту з пасажирських перевезень і сервісу 14.01.2016, та містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що призвели до обмеження конкуренції на ринках тимчасового проживання та ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з розміщення реклами в приміщеннях Вокзалу станції Харків-Пасажирський, а також усунення причин та умов, що їм сприяють.

Про виконання рекомендацій шляхом приведення діяльності ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ» у відповідність до вимог законодавства про захист економічної конкуренції повідомити Харківське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України **в 1-місячний** строк з дня їх отримання.

Звертаємо Вашу увагу, що згідно з частиною другою статті 46 Закону України "Про захист економічної конкуренції" рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органом, якому вони надані.

Крім того, відповідно до частини третьої статті 46 вищезазначеного Закону, за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Голова колегії

А. Г. Косолапов